

Īpašības vārdi

Īpašības vārdiem ir divējādas galotnes: noteiktā un nenoteiktā galotne. Īpašības vārdu locīšanas likumus nosaka tā dzimte un galotnes tips. Vīriešu dzimtes īpašības vārdus ar nenoteikto galotni loka tāpat kā pirmās deklinācijas lietvārdus. Savukārt sieviešu dzimtes lietvārdus ar nenoteikto galotni loka kā ceturtais deklinācijas lietvārdus. Īpašības vārdus ar noteikto galotni loka īpatnēji. Locījumu galotnes īpašības vārdiem ar nenoteikto galotni norādītas Tabulā 1, bet locījumu galotnes īpašības vārdiem ar noteikto galotni - Tabulā 2. Īpašības vārdus pārākā un vispārākā pakāpē loka līdzīgi.

Tabula 1. Locīšanas paradigma īpašības vārdiem ar nenoteikto galotni

Dzimte	skaitlis	Nomin.	Ģen.	Dat.	Akuz.	Lok.	Vok.
vīriešu	viensk.	-s	-a	-am	-u	-ā	-
vīriešu	daudzsk.	-i	-us	-iem	-us	-os	-
sieviešu	viensk.	-a	-as	-ai	-u	-ā	-
sieviešu	daudzsk.	-as	-u	-ām	-as	-ās	-

Tabula 2. Locīšanas paradigma īpašības vārdiem ar noteikto galotni

Dzimte	Skaitlis	Nomin.	Ģen.	Dat.	Akuz.	Lok.	Vok.
vīriešu	viensk.	-ais	-ā	-ajam	-o	-ajā	-ais
vīriešu	daudzsk.	-ie	-o	-ajiem	-os	-ajos	-ie
sieviešu	viensk.	-ā	-ās	-ajai	-o	-ajā	-ā
sieviešu	daudzsk.	-ās	-o	-ajām	-ās	-ajās	-ās

Īpašības vārdiem ar izskaņu **-ējs**, lokot ar noteikto galotni, nav paplašināto galotņu.

Dzimte	Skaitlis	Nomin.	Ģen.	Dat.	Akuz.	Lok.	Vok.
vīriešu	viensk.	-ais	-ā	-am	-o	-ā	-ais
vīriešu	daudzsk.	-ie	-o	-iem	-os	-os	-ie
sieviešu	viensk.	-ā	-ās	-ai	-o	-ā	-ā
sieviešu	daudzsk.	-ās	-o	-ām	-ās	-ās	-ās

Piemērs

Īpašības vārdu ar nenoteikto galotni locīšana

	Vīr., viensk.	Siev., viensk.	Vīr., daudzsk.	Siev., daudzsk.
Nominatīvs	zil-s	zil-a	zil-i	zil-as
Ģenitīvs	zil-a	zil-as	zil-u	zil-u
Datīvs	zil-am	zil-ai	zil-iem	zil-ām
Akuzatīvs	zil-u	zil-u	zil-us	zil-as
Lokatīvs	zil-ā	zil-ā	zil-os	zil-ās
Vokatīvs	-	-	-	-

Īpašības vārdu ar noteikto galotni locīšana

	Vīr., viensk.	Siev., viensk.	Vīr., daudzsk.	Siev., daudzsk.
Nominatīvs	zil-ais	zil-ā	zil-ie	zil-ās
Ģenitīvs	zil-ā	zil-ās	zil-o	zil-o
Datīvs	zil-ajam	zil-ajai	zil-ajiem	zil-ajām
Akuzatīvs	zil-o	zil-o	zil-os	zil-ās
Lokatīvs	zil-ajā	zil-ajā	zil-ajos	zil-ajās
Vokatīvs	zil-ais	zil-ā	zil-ie	zil-ās

Īpašības vārdu ar izskaņu -ējs locīšana ar noteikto galotni

	Vīr., viensk.	Siev. viensk.	Vīr., daudzsk.	Siev., daudzsk.
Nominatīvs	vidēj-ais	vidēj-ā	vidēj-ie	vidēj-ās
Ģenitīvs	vidēj-ā	vidēj-ās	vidēj-o	vidēj-o
Datīvs	vidēj-am	vidēj-ai	vidēj-iem	vidēj-ām
Akuzatīvs	vidēj-o	vidēj-o	vidēj-os	vidēj-ās
Lokatīvs	vidēj-ā	vidēj-ā	vidēj-os	vidēj-ās
Vokatīvs	vidēj-ais	vidēj-ā	vidēj-ie	vidēj-ās

Īpašības vārda pakāpes

Īpašības vārda **pārāko pakāpi** veido no pamata pakāpes ar piedēkli *-āk-*. Pārāko pakāpi lieto ar noteikto un nenoteikto galotni. **Vispārāko pakāpi** veido no pārākās pakāpes, liekot tai priekšā *vis-*. Īpašības vārdus vispārākajā pakāpē lieto tikai ar noteikto galotni.

levērojiet!

1. Īpašības vārdā izteiktā pazīme var pastiprināties vai pavājināties, ja izmanto vārddarināšanas līdzekļus.

Pazīmes pārmēru rāda priedēklis **pār-**, piemēram:

drošs - pārdrošs, agrs - pārags, pilns - pārpilns, jūtīgs - pārjūtīgs.

Pazīmes pavājinājumu rāda priedēkli **pa-, ie-**, piemēram:

dārgs - padārgs, sirms - iesirms, vēls - pavēls, pelēks - iepelēks, bikls - pabikls, apaļš - ieapaļš, liels - paliels, brūns - iebrūns.

Pazīmes pavājinājumu rāda arī izskaņas **-inš, -iņa, -gans, -gana, -īgs, -īga, -ens, -ena**, piemēram: *mazs - maziņš, sērs - sēriņš, sīks - sīciņš, dzeltens - dzeltenīgs, zils - zilgans, rūgts - rūgtens, bāls - bālgans, skābs - skābens.*

2. Bieži vien nepieciešams kādas priekšmetu pazīmes salīdzināt. Šādos teikumos atkarībā no apgalvojuma vai nolieguma mainās **kā** un **nekā** lietojums.

Ja teikumā izteikts apgalvojums (iederās saitiņa *ir*), tad lieto **nekā**, piemēram: *Bērzs (ir) garāks nekā liepa.*

Ja teikumā izteikts kādas pazīmes noliegums (ir vārdi *nav, ne* vai darbības vārds ar negāciju *ne-*), tad lieto **kā**, piemēram: *Bērzs nav garāks kā liepa.*

Ziema aukstāka nekā rudens. Ziema nebija aukstāka kā rudens.

Bet

Ziema aukstāka par rudeni. Ziema nebija aukstāka par rudeni.

Prievārdu **par** var lietot gan apgalvojuma, gan nolieguma nozīmē.

Piemēri

Pārākā pakāpe

Locīšana ar nenoteikto galotni

	Vīr., viensk.	Siev., viensk.	Vīr., daudzsk.	Siev., daudzsk.
Nominatīvs	zilāk-s	zilāk-a	zilāk-i	zilāk-as
Ģenitīvs	zilāk-a	zilāk-as	zilāk-u	zilāk-u
Datīvs	zilāk-am	zilāk-ai	zilāk-iem	zilāk-ām
Akuzatīvs	zilāk-u	zilāk-u	zilāk-us	zilāk-as
Lokatīvs	zilāk-ā	zilāk-ā	zilāk-os	zilāk-ās
Vokatīvs	-	-	-	-

Locīšana ar noteikto galotni

	Vīr., viensk.	Siev., viensk.	Vīr., daudzsk.	Siev., daudzsk.
Nominatīvs	zilāk-ais	zilāk-ā	zilāk-ie	zilāk-ās
Ģenitīvs	zilāk-ā	zilāk-ās	zilāk-o	zilāk-o
Datīvs	zilāk-ajam	zilāk-ajai	zilāk-ajiem	zilāk-ajām
Akuzatīvs	zilāk-o	zilāk-o	zilāk-os	zilāk-ās
Lokatīvs	zilāk-ajā	zilāk-ajā	zilāk-ajos	zilāk-ajās
Vokatīvs	zilāk-ais	zilāk-ā	zilāk-ie	zilāk-ās

Vispārākā pakāpe

	Vīr., viensk.	Siev., viensk.	Vīr., daudzsk.	Siev., daudzsk.
Nominatīvs	viszilāk-ais	viszilāk-ā	viszilāk-ie	viszilāk-ās
Ģenitīvs	viszilāk-ā	viszilāk-ās	viszilāk-o	viszilāk-o
Datīvs	viszilāk-ajam	viszilāk-ajai	viszilāk-ajiem	viszilāk-ajām
Akuzatīvs	viszilāk-o	viszilāk-o	viszilāk-os	viszilāk-ās
Lokatīvs	viszilāk-ajā	viszilāk-ajā	viszilāk-ajos	viszilāk-ajās
Vokatīvs	viszilāk-ais	viszilāk-ā	viszilāk-ie	viszilāk-ās